

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

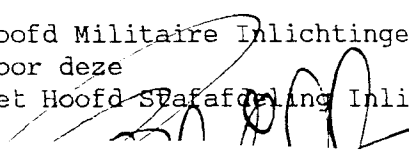
Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/4970	14 oktober 1991

Onderwerp
Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 78/91)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Koronaal der Grenadiers

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28	070 - 318 6634
	's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/4970 , d.d. 14 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
78/91

(Afgesloten 141200 OKT 1991)

Kroatië

De militaire situatie in Kroatië is het afgelopen weekeinde weer gekenmerkt geweest door hevige gevechten in een aantal omstreken plaatsen, te weten Osijek, Vinkovci, Vukovar en Pakrac. Volgens Kroatische mededelingen zou de agressie in vrijwel alle gevallen zijn uitgegaan van eenheden van de federale strijdkrachten (JNA). Tevens meldden zij dat er nog geen begin gemaakt is met de vorige week reeds aangekondigde opheffing van de blokkade van de havenstad Dubrovnik. Wel zouden federale eenheden een begin hebben gemaakt met de terugtrekking uit een andere Adriatische havenstad, Zadar.

In de internationale media is dit weekeinde veel aandacht besteed aan het lot van een konvooi met hulpgoederen, dat onderweg was naar de door de JNA belegerde stad Vukovar in Slavonië. Dit konvooi was een uitvloeisel van het begin vorige week tussen JNA-bevelhebbers in Kroatië en Kroatische autoriteiten gesloten akkoord, dat onder meer voorzag in staking van de vijandelijkheden, de mogelijkheid om de burgerbevolking van Vukovar te helpen en de ontruiming van de Borongaj-kazerne in Zagreb. De JNA heeft echter het betreffende konvooi, dat overigens onder EG-begeleiding stond, op diverse plaatsen tegengehouden. Dit hield verband met de vrees dat het konvooi mede gebruikt zou worden om de Kroatische verdedigers van Vukovar te bevoorraden. Ook hebben communicatiestoornissen een rol gespeeld. Inmiddels heeft het konvooi de buitenwijken van Vukovar bereikt, nadat het plaatsvervangend hoofd van de EG-waarnemersmissie had bedreigd met terugtrekking van de gehele missie. Als reactie op de houding van de JNA bij Vukovar hebben de Kroatische (para-)militaire organisaties echter voorlopig de verdere terugtrekking van JNA-eenheden uit de Borongaj-kazerne verhinderd.

De ontwikkelingen in dit kader zijn in zoverre opmerkelijk, dat aan beide zijden een zekere bereidheid lijkt te bestaan om de betreffende afspraken na te komen, maar dat dit verhinderd wordt door wederzijds wantrouwen. Ook blijkt het aan beide zijden uiterst moeilijk om de vele bij de uitvoering van het akkoord betrokken partijen op één lijn te krijgen. Dit is indicatief voor de complexe situatie in Kroatië. Vermoed moet worden dat ook in de toekomst eventuele compromisbereidheid door dergelijke problemen zal worden doorkruist. Mede gezien de voortdurende gevechten in Kroatië lijkt de kans groot dat het betreffende akkoord even weinig resultaat zal hebben als eerder gesloten bestanden.

Federale overheden

Hetzelfde geldt vermoedelijk voor het vrijdag gemelde resultaat van het overleg in Den Haag tussen de presidenten van Servië en Kroatië, Milosevic en Tudjman, en federaal minister van Defensie Kadujevic. Daarbij was onder meer overeengekomen dat de JNA binnen één maand zou worden teruggetrokken uit Kroatië en dat binnen dezelfde periode overeenstemming moest worden bereikt over de toekomstige relaties tussen de deelrepublieken. Reeds kort nadien verklaarde het federale ministerie van Defensie dat Kadujevic "niets had ondertekend". Dit weekeinde heeft ook het pro-Servische romppresidium, dat zich beschouwt als

opperbevelhebber van de JNA, de betreffende overeenkomst ontkend en verklaard dat de JNA pas uit de Servische gebieden in Kroatië zal worden teruggetrokken als er een oplossing is bereikt voor de politieke geschillen in Joegoslavië.

Minister Van den Broek heeft op grond van deze uitspraken zowel de federale legerleiding als de politieke leiders van Servië en Montenegro, die het presidium beheersen, dringend verzocht de inhoud van het Haagse akkoord formeel te bevestigen. Hij dreigde met sancties tegen deze drie partijen indien zij hieraan geen gehoor zouden geven, waarbij hij verwees naar het feit dat op de meest recente EG-top in beginsel was besloten tot sancties tegen die Joegoslavische partijen die het vredesproces doorkruisen.

Kosovo

De Kroatische voorzitter van het federale presidium, Mesic, heeft dit weekeinde de Albanese meerderheid in de door Servië overheerste provincie Kosovo opgeroepen "een tweede front" te openen tegen Servië. Onder verwijzing naar het vrijdag gepubliceerde resultaat van het onlangs gehouden referendum over de onafhankelijkheid van Kosovo, waarvoor bijna alle Albanese zich hebben uitgesproken, stelde Mesic dat de Albanese nu aan alle legitieme voorwaarden voor onafhankelijkheid van een republiek Kosovo hadden voldaan en "geen seconde zouden moeten aarzelen" om te strijden voor hun rechten.

De uitkomst van het referendum en de oproep van Mesic onder de Albanese leiders lijken te hebben geleid tot grote onzekerheid over de te volgen koers. Weliswaar heeft de leider van de Albanese oppositie, Rugova, de JNA en de (Servische) politie opgeroepen zich uit Kosovo terug te trekken, maar er zijn aanwijzingen dat de Albanese nog niet overtuigd zijn van de wenselijkheid om de oppositie tegen het Servische gezag nu te intensiveren, mogelijk om niet te kunnen worden beschuldigd van samenzwering met Kroatië. Wel stelde Rugova dat hij op zeer korte termijn een ontmoeting zal hebben met functionarissen die betrokken zijn bij de werkgroep in de EG-vredesconferentie die minderhedenproblemen in Joegoslavië moet behandelen.

De veiligheidsdienst heeft onlangs gesteld dat de veiligheidssituatie in Kosovo is verslechterd. Opmerkelijk is dat in dit verband tevens melding werd gemaakt van activiteiten van buitenlandse inlichtingendiensten in Kosovo. Daarbij werd,

genoemd.

Overigens kan uit het betreffende bericht worden opgemaakt dat Servië zelfs niet bereid is (een vorm van) onafhankelijkheid voor Kosovo in overweging te nemen.

Internationale vredesinspanningen

De speciale EG-afgezant Wijnaendts heeft dit weekeinde in zijn ambtswoning in Parijs overleg gevoerd met vertegenwoordigers van de Servische bevolking van Kroatië. De meest prominente aanwezige was de (niet officieel erkende) president van de Krajina, de Servische enclave in het Dalmatische kustgebied die aansluiting zoekt bij Servië, Babic. De Serviërs onderstreepten dat zij blootstonden aan repressie van Kroatische zijde en derhalve bescherming [van de JNA] nodig hadden. Zij toonden geen compromisbereidheid, maar Wijnaendts verklaarde na afloop niet uit te sluiten dat deze bereikt zou kunnen worden in op korte termijn te voeren nieuwe gesprekken.

Buurlanden van Joegoslavië

De Oostenrijkse regering heeft dit weekeinde aangekondigd dat de Oostenrijkse strijdkrachten klaarstonden om in aktie te komen als de oorlog in Joegoslavië zich zou uitbreiden tot Slovenië. In dit verband werd met nadruk gesteld dat de

Oostenrijkse luchtmacht in staat is adequaat op te treden tegen iedere schending van het Oostenrijkse luchtruim. De tekst lijkt echter met name bedoeld als een verkapte waarschuwing van de JNA niet opnieuw een aanval op Slovenië te ondernemen.

In de (pro-)Servische pers zijn beschuldigingen gepubliceerd aan het adres van Bulgarije. Daarin werd gesteld dat Bulgarije weliswaar formeel neutraal is, maar in de praktijk aanstuurt op het uiteenvallen van Joegoslavië. Volgens de betreffende berichten zou hieraan met name de overweging ten grondslag liggen dat het voor de veiligheid van Bulgarije beter zou zijn dat zich aan haar grenzen meerdere kleine staten zouden bevinden. Bovendien zou volgens de redenering Bulgarije op die manier in staat zijn haar invloed te vergroten op Macedonië, waarop Bulgarije in het verleden aanspraak heeft gemaakt.

Conclusie/voorzicht

De militaire situatie in Kroatië en de politieke opstelling van vertegenwoordigers van het Servische blok en de JNA maken het uiterst onwaarschijnlijk dat op korte termijn een solide basis kan worden gelegd voor onderhandelingen over een politieke oplossing voor de Servisch-Kroatische tegenstellingen. Een verdere escalatie van de gevechten ligt meer voor de hand.